

PADOMES ATZINUMS**(2005. gada 8. marts)****par atjaunināto Latvijas konverģences programmu 2004.–2007. gadam**

(2005/C 177/03)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu ⁽¹⁾ un jo īpaši tās 9. panta 3. punktu,

ņemot vērā Komisijas ieteikumu,

apspriedusies ar Ekonomikas un finanšu komiteju,

IR PIEŅĒMUSI ŠO ATZINUMU:

- (1) Padome 2005. gada 8. martā izvērtēja Latvijas atjaunināto konverģences programmu, kas aptver laika posmu no 2004. līdz 2007. gadam. Programma kopumā atbilst "Rīcības kodeksa par stabilitātes un konverģences programmu saturu un formātu" prasībām attiecībā uz datiem, taču jāuzlabo datu klasifikācija attiecībā uz valsts ieņēmumiem un izdevumiem atbilstoši EKS 95. Līdz ar to, Latvijai tiek lūgts panākt atbilstību rīcības kodeksa prasībām.
- (2) Programmas pamatā esošajā makroekonomikas scenārijā reālais IKP pieaugums 2004. gadā tiek lēsts 8,1 % apjomā, un ir prognozēts, ka atlikušajā programmas periodā tas noturēsies augstā līmenī, ar vidējo izaugsmi 6,6 % gadā. Balstoties uz pašreiz pieejamo informāciju, šķiet, ka šis scenārijs atspoguļo ticamus pieņēmumus attiecībā uz izaugsmi. Programmā iekļautās inflācijas prognozes šķiet nedaudz par zemu.
- (3) Programmas atjauninātās versijas mērķis ir visos programmas gados noturēt deficītu zem atsaucēs vērtības, 3 % no IKP, panākot valsts budžeta deficīta pakāpenisku samazināšanos no lēstās vērtības 1,7 % no IKP 2004. gadā līdz 1,4 % no IKP 2007. gadā. Sakarā ar pievienošanos ES gan ieņēmumu, gan izdevumu rādītāji 2005. gadā strauji pieaug. Turpmāk valsts finanšu vidēja termiņa korekcijas balstās uz ieņēmumu attiecības un izdevumu attiecības samazināšanu. Primāro izdevumu īpatsvars galvenokārt samazinās zemāka pārskaitījumu un subsīdiju īpatsvara rezultātā, vienlaikus palielinoties ieguldījumu īpatsvaram. Ieņēmumu īpatsvars krītas nodokļu, galvenokārt ienākuma nodokļa, samazināšanās rezultātā, nedaudz atvieglojot nodokļu slogu.
- (4) Riski attiecībā uz programmā ietvertajām budžeta prognozēm kopumā šķiet samērīgi. No vienas puses, pieņēmumi par nodokļu ieņēmumiem no saimnieciskās darbības šķiet nedaudz pesimistiski — ieņēmumi varētu izrādīties lielāki nekā plānots. No otras puses, ņemot vērā maksājumu saistības, kas saistītas ar ES finansējumu, deficīta mērķa sasniegšana ir atkarīga no šā finansējuma ieskaitīšanas valsts ieņēmumos. Stingras izdevumu disciplīnas (ieskaitot ES daļēji finansēto projektu administrēšanu) ieviešanu var apdraudēt administratīvās spējas trūkums.
- (5) Ņemot vērā šo risku novērtējumu, programmas budžeta nostāja ir nepietiekama, lai programmas periodā sasniegtu Stabilitātes un izaugsmes paktā noteikto vidēja termiņa mērķi sasniegt tādu budžetu, kas ir tuvu līdzsvaram vai ar pārpalikumu. Turklāt, drošības rezerve var izrādīties nepietiekama, lai novērstu deficīta robežvērtības, 3 % no IKP, pārkāpšanu sakarā ar parastām makroekonomiskām svārstībām. Tomēr tas ir pietiekami, lai noturētu parāda attiecību pret IKP ļoti zemā līmenī.

⁽¹⁾ OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp. Šajā tekstā minētie dokumenti atrodami tīmekļa vietnē:
http://europa.eu.int/comm/economy_finance/about/activities/sgp/main_en.htm

- (6) Parāda attiecība 2004. gadā tiek lēsta 14,2 % apjomā no IKP, kas ir ievērojami zem Līgumā noteiktās vērtības, 60 % no IKP. Nelielais parāda attiecības palielinājums programmas periodā — līdz 15,0 % no IKP 2007. gadā — galvenokārt ir saistīts ar pastāvīgo deficītu, kuru lielā mērā kompensēs nominālā IKP pieaugums.
- (7) Programmā izklāstītā budžeta stratēģija paredz samērā labvēlīgu situāciju Latvijā attiecībā uz valsts finanšu ilgtermiņa ilgtspēju, neskatoties uz prognozētajām budžeta izmaksām saistībā ar sabiedrības novecošanos. Salīdzinoši zemā parāda attiecība, pieņemtā pensiju reforma, ieskaitot valsts fondētā līmeņa ieviešanu, kā arī līdzekļu uzkrāšana valsts finansētajā pensiju shēmā ļaus ierobežot novecošanās ietekmi uz budžetu. Programmā izklāstītā stratēģija balstās uz budžeta deficīta iegrožošanu vidējā termiņā un pensiju reformas labvēlīgo ietekmi uz budžetu. Tomēr reformas veselības un ilglaicīgas aprūpes jomā varētu būt saistītas ar lielākiem izdevumiem. Ilgtermiņā budžeta ilgtspēja var tikt apdraudēta. Taču, ņemot vērā Latvijas salīdzinoši nelielo nodokļu slogu, gadījumā, ja rastos šādi draudi, to novēršanai vajadzētu būt samērā vienkāršai.
- (8) Programmā izklāstītā ekonomikas politika kopumā atbilst valsts ekonomikas politikas vispārējām pamatnostādņēm (EPVP) valsts finanšu jomā. Ņemot vērā nepieciešamību risināt ievērojamā tekošā konta deficīta problēmu, Latvijai tika ieteikts ticamā un ilgtspējīgā veidā samazināt valsts budžeta deficītu, veicot vairākgadu plānošanu. Tā kā programmā paredzēts tekošā konta deficīta samazinājums, tad 2004. gada budžeta deficīts, kas bija mazāks kā plānots, un atjauninātajā versijā paredzētā konsolidācijas gaita ir saskaņā ar EPVP ieteikumiem. Tomēr šis novērtējums atkarīgs no labvēlīgas ārējās bilances attīstības, tādēļ uzraudzība jāturpina. Turklāt, kā tika norādīts Padomes atzinumā par pagājušā gada maija programmu, atbilstoša fiskālā stāvokļa novērtējums ir arī atkarīgs no pieprasījuma spiediena uz ekonomiku, pat ja ir grūti noteikt valsts atrašanās vietu ekonomikas attīstības ciklā; tādēļ novērtējums arī atkarīgs no tā, vai makroekonomikas politika ir piemērota, lai panāktu neseno augsto vērtību sasniegušās inflācijas samazināšanu.

Galveno makroekonomikas un budžeta prognožu salīdzinājums

		2004	2005	2006	2007
Reālais IKP (izmaiņas %)	KP XII 2004	8,1	6,7	6,5	6,5
	KOM X 2004	7,5	6,7	6,7	n.p.
	KP V 2004	6,7	6,7	6,5	6,5
PCI inflācija ⁽¹⁾ (%)	KP XII 2004	6,2	4,3	3,0	3,0
	KOM X 2004	6,8	4,7	3,5	n.p.
	KP V 2004	4,5	3,7	3,0	3,0
Valsts bilance (% no IKP)	KP XII 2004	- 1,7	- 1,6	- 1,5	- 1,4
	KOM X 2004	- 2,0	- 2,8	- 2,9	n.p.
	KP V 2004	- 2,1	- 2,2	- 2,0	- 2,0

		2004	2005	2006	2007
Primārā bilance (% no IKP)	KP XII 2004	- 0,9	- 0,9	- 0,8	- 0,7
	KOM X 2004	- 1,2	- 2,0	- 2,0	n.p.
	KP V 2004	- 1,2	- 1,3	- 1,2	- 1,2
Valsts bruto parāds (% no IKP)	KP XII 2004	14,2	14,5	15,8	15,0
	KOM X 2004	14,6	15,4	16,6	n.p.
	KP V 2004	16,2	16,8	17,3	17,7

Piezīme:

(!) Programmā sniegtas tikai PCI inflācijas prognozes (nevis SPCI).

Avoti:

Konverģences programma (KP); Komisijas dienestu 2004. gada rudens ekonomikas prognozes (KOM); Komisijas dienestu aprēķini